

kisvárdai lapok

XVII. évfolyam 1. szám – 2015. június 21., vasárnap

Háztűznéző – László Kata és Barabás Árpád

**Magyar
színházak
kisvárdai
fesztiválja**
xxvii.

Tartalom

- 2–3. old.: Interjú Nyakó Béla fesztiváligazgatóval
4–5. old.: Beszélgetés az idei válogatóval,
Kulcsár Edittel
6. old.: Kritika
Gogol: Háztűznéző – Székelyudvarhely
7. old.: Kritika
Futótűz – Temesvár
8. old.: Fesztiválkörkép

„Egy kivételes kortárs drámát mertek bemutatni, amely nem vert, nem verhetett gyökeret a magyar nyelvű játékhagyományban, és amelyet nem lehet kész megoldásokkal elővezetni.”

Futótűz – Lőrincz Rita és Borbély B. Emília

Markáns változások

Beszélgetés az újdonságokról Nyakó Bélával, a fesztivál igazgatójával

Az idei év több szempontból is újdonságokkal szolgál majd az ide látogatók és a város közönsége számára is.

A legmarkánsabb változást kétségkívül a Művészetek Házának felújítása jelenti ebben az évben. Több mint 40 éves az épület, és még soha nem korszerűsítették, úgyhogy nagyon örülünk a felújításnak. Igaz, a Fesztivál idejére még haladékok kaptunk, de utána rögtön elkezdődnek a munkálatok. Az előadások szempontjából természetesen a nézőtér és a színpad a legfontosabb kérdés. Örömmel mondhatom el, hogy kicserélik a deszkázatot, a nézőtéri székeket és az oldalfalakat. A felújítási tervek alapján a nézőtér kicsivel kisebb lesz, kb. 20–30 férőhellyel kevesebbel kell majd számolnunk, mert nagyobb és kényelmesebb székeket építenek be. Továbbá tárgyalásokat folytatunk egy zsinórpadról. Ez nagyon drága, előzetes becslések szerint 120 millió forintos tételt jelent, de reménykedünk, hogy megvalósítható. Ígérete szerint az önkormányzat segít majd a költségek finanszírozásában. A teljes épületben korszerűsítik a fűtést és az elektromos hálózatot. Új közösségi terek kialakítását is tervezik. Bízom benne, hogy ha megszépülünk, megújulunk, akkor a színházi fesztivál is hasznát veszi majd ennek. Nagyon szurkolok, hogy a zsinórpadról tervezete megvalósuljon, mert az tényleg nagy előrelépést jelentene a színházi előadások fogadásának lehetőségeit tekintve.

Előfordult már olyan, hogy a zsinórpadról hiánya miatt nem hoztak el produkciókat?

Igen, számos példát tudnék rá mondani. A tavalyi évben válogató Stuber Andreának, a korábbi válogatókhoz hasonlóan, ki kellett hagynia olyan előadásokat, mint a sepsiszentgyörgyi Akárki, a Kolozsvári Magyar Opera Valahol Európában című produkciója, a temesvári Békeidő vagy a kolozsvári alternatív Ground-floor Parallelje. Ugyanakkor az is elmondható, hogy sokan törekedtek igazodásra a körülményekhez, az alkalmazkodást a térhez a legtöbb társulat inkább kihívásként élte meg: ha el akartak hozni egy darabot, akkor megoldották a felmerülő problémákat. Sőt, egy korábbi verzió szerint arra készültünk, hogy a színháztermi előadásokat a Tornacsarnokban fogjuk bemutatni egy alkalmi színpadon, de ez sem tántorította el a színházakat. Azonnal megoldásokat kerestek arra, hogy milyen módon alakítsanak egy-egy produkció díszletén. De örülünk, hogy végül így alakult a helyzet, mert nagyon sokba került volna az alkalmi színpad felépítése és működtetése.

A hang- és a fénytechnikát is felújítják?

Ezt még nem tudjuk. Költségvetések, tervezetek készültek, de erről még nem hoztak végleges döntést. Az már biztosnak tűnik, hogy az önkormányzat készül egy szabadtéri színpad megvásárlására, a legkorszerűbb hang- és fénytechnikai kiegészítőkkal, s ennek bizonyára mi is hasznát fogjuk venni. Az utóbbi évek gyakorlata az, hogy az önkormányzati intézmények közösen használják a felszereléseket, kölcsönösen segítjük egymást, összehangoltan bonyolítjuk a rendezvényeket.

Küllemében lesz-e valami változás a Művészetek Házán?

A tetőt is korszerűsíteni fogják. Azt még nem tudom, hogy milyen módon, mert az eredeti tervek szerint ezen az épületen még egy emeletnek kellene lenni, de ha a beázásoknak megszűnnének, már az is sokat jelentene a Ház állapotának megóvása szempontjából.

Nem merült fel esetleg újra a régi terv, miszerint egy új színházteremmel bővülne a jelenlegi épület?

Ez a megoldás minden gondunkat megoldaná, de egyelőre erről nincs szó. Igényes színházi körülmények megteremtése nagyon sokba kerül. Ha valami beruházás van a városban, mi is mindig gondolkodunk, hogy hogyan használhatnánk az új vagy felújított helyeket a Fesztivál idején. A konferenciaterem megépítésekor is gondolkodtunk a lehetőségeken, de az ottani belmagasság miatt hamar beláttuk, hogy színházi előadások megtartására alkalmatlan az a tér.

Ezek szerint arról már teljesen lemondott a város, hogy új színházterem épüljön?

Nem. Erről szó sincs. Folyamatosan pályázik az önkormányzat a forrásokra, sőt, úgy tudom, nyertes pályázatunk is van a Vár, sőt a Várkert felújítására is.

A Vár felújítása abból állna, hogy a meglévő bástyának megépítenék a tülkorképét, ahogyan eredetileg is volt. A várszinpadi fellépéseket különösen kedvelik a társulatok, hiába mostohábbak a körülmények, hiszen nincsenek rendes öltözők, a színesek a takarásokban készülnek a játékhoz. Remélem, ha ez a projekt megvalósul, akkor ott is kényelmesebbé válik a szereplés.

Tavaly a művelődési ház körüli közös étkezésekkel határozottabban közösségi eseménnyé próbáltátok tenni a fesztivált. Hogyan módosul a tavalyi kezdeményezések a jelenlegi helyzetben?

Nyilvánvaló, hogy az idén ezt nem tudjuk kivitelezni, de a vendégek minden újítást, kezdeményezést nyitottan fogadnak, feltételezem, hogy érzik a jobbító szándékot, ami bennünket vezérel.

Az idén módosulnak a fesztivált szokásosan kísérő események helyszínei. Hogyan képzeltek el az idei mozgást?

A fesztivál gördülékenységét biztosító, háttérben maradó szervezők két helyszínről szervezik és végzik el a feladataikat, innen a városközpontból, az ideiglenes irodáinkból, illetve a művelődési házból. A szakmai beszélgetéseknek a Konferenciaközpontban biztosítjuk a helyet. A város közösen összefogott azért, hogy áthidaljuk a felújításból adódó nehézségeket. A gyermekeknek szánt kísérő előadások a Rákóczi-stúdióban lesznek megtartva, a szakképző iskola udvarán pedig speciálisan kialakított területen ismerkedhetnek a legkisebbek a népi játékokkal. A mozi is bekapcsolódik a programsorozatba, a beregszásziak előadásának napján, június 23-án mutatjuk be A sarvassá változott fiú című filmet, s a vetítés után beszélgetés lehetőségét biztosítjuk a rendezővel, Vidnyánszky Attilával.

A közttereket az idén oly módon alakítjuk, hogy a szokásosan a fesztivál idejére felállított szabadtéri színpadra nemcsak ismert előadókat várunk, hanem délutánonként kisebb zenekarok fellépésével kívánjuk színesíteni a programokat. Egy nyüzsgő, lüktető agorát álmodtunk meg mindannyian erre az évre. Sőt, még a hagyományörző ízekről sem feledkeztünk meg, a hagyományos konyhák szintén a városközpontban várják a népi ízek kedvelőit.

A sűrű program várhatóan izgalmas fesztivált és hasznos beszélgetéseket ígér. Egyre több nem szakmabeli érdeklődő is megjelenik ezeken a kifejezetten oldott hangulatú, ám mégis szakmai fórumokon. Mik a tapasztalataid, kik jönnek?

Főleg azok a rajongók jönnek el ide is, akik a színházi fesztivál idejére Budapestről, de akár a Dunántúlról is felkerekednek, hogy ellátogassanak hozzánk. Van egy komoly mag, akik már ismerősként térnek vissza évről évre. Személyes kötődéseik is kialakultak és egyre erősödnek. A jegypénztárosainknak már személyre szólóan küldik az e-maileket, Kisvárdára már a barátaikhoz érkeznek. Megható látni, hogy a színház iránti rajongás komoly emberi kapcsolatokat eredményez.

Tavaly indítottátok el a mentorálási programot, miszerint minden társulathoz társítottatok egy helyi intézményt vagy szervezetet, akik fogadják, kínálják a csapatot. Milyen tapasztalatokat szereztek?

Nagyszerű ötletnek bizonyult a tavalyi kezdeményezés, így az idén is követjük ezt a nyomvonalat. Az elképzeléseinknek megfelelően eleve adott volt egy olyan helyzet, amelyben jobban oldódtak a színesek és a közönség, akik itt vendéglátóként is bemutatkozhattak. Hosszabb távon abban bízunk, hogy a jó szülői példák a gyermekekre is kihatnak, hiszen a generációk közötti folytonosságot mindig a jó gyakorlatok átvétele teremti meg. Jó lenne egyre több fiatalot látni a bemutatónak is. Természetesen vannak lehetőségek a fiatalok célirányos ösztönzésére, ilyen a közösségi szolgálatban való részvétel, illetve egy tavaly indult művészeti pályázat, a „Színészelfim”, ami reméljük, közelebb hozza a diákságot a színházhoz, a színészekhez.

Mi kisvárdaiak nagyon szeretjük a színházi fesztivált, büszkék vagyunk rá, de milyen a megítélése az országban, a határainkon túl?

A romániai fesztiválok kiemelt figyelemmel kísérik a kisvárdai találkozó díjait. Magas szakmai elismerésnek számít a tőlünk hazavitt díj. Azt gondolom, ez teljesen a helyén van így, hiszen mindig is kiváló, az ország tekintélyes szakemberei döntöttek a díjainkat illetően. A kisvárdai fesztivált az országos színházi fesztiválok sorában is mértékadó, a szakmának és a közönségnek is. Izgalmas keresztmetszetet kapjuk a legmodernebb színházi megoldásoknak, betekintést nyerhetünk a határon túli magyar színjátszás műhelyeinek munkájába, új látásmódokkal gazdagodhatunk, új nézőpontokból tekinthetünk egy-egy társadalmi, emberi problémára.

Vakmerő évad

Beszélgetés Kulcsár Edit dramaturggal, a fesztivál idei válogatójával

Nem szokványos pályáiv a tiéd, hiszen eredetileg építészmérnökként végeztél a Temesvári Politechnikai Egyetemen, ma pedig a budapesti Nemzeti Színház dramaturgia vagy, de a magyarországi színházi szakmában tán azt is kevesen tudják, hogy a gyergyói Figura Stúdió Színháznak színesze is voltál. Hogy kerültél kapcsolatba a színházzal?

Talán még az óvodában kezdődött... mindig szerettem verset mondani, minden iskolai színjátszó megnyilvánulásban részt vettem, és imádtam színházba járni. De Ceaușescu Romániájában a magyar bölcsész pályán (mert színészetre én nem gondoltam) nehezen érvényesülhettem volna, ezért találtam magam 1981-ben a temesvári építőmérnöki karon. Itt találkoztam a Thália színjátszó csoportban Bocsárdi Lával a vegyészmérnöki karról, B. Angi Gabival, aki informatikára járt és Visky Andrással, aki épp gépészmérnöknek tanult... A „tháliás” évek során született meg a Figura alapításának igénye, és egyetem után követtem a Bocsárdi házaspárt, akik Gyergyószentmiklóson ezt a társulatot létrehozták. Az a három „ősfigurás” év, amikor megszületett az Übü király és a Várnász, adta meg számomra az alapélményt a színházi alkotásról. Erős, őszinte, szenvedélyes közösség voltunk, a diktatúra legsötétebb éveiben egy talpalatnyi „deszkán” teremtettük meg a belső szabadságunkat. Színészként nem akartam folytatni a rendszerváltás után profi státusba avanzált Figuránál, így kezdtém járni a saját utamat. Hamarosan szerződöttem Parászka Miklós irodalmi titkárnak szülővárosom, Szatmárnémeti színházába, és közben elvégeztem Kolozsváron a teatrológia szakot, az első magyar osztályban.

Milyen elvi alapvetésekkel indultál neki a válogatásnak? Voltak-e előzetes szempontjaid?

Legyünk őszinték, egy szinte három évtizede működő fesztivál szerkezetét mindig újra kell gondolni, ahogy ez meg is történt többször a fesztivál története során. Már jó ideje kialakult az a koncepció, hogy ez a találkozó egy év legjobb előadásainak válogatása és versenye, s ez növelte is a találkozó tekintélyét. Ugyanakkor ezeken a helyszíneken nem lehet minden előadást eljátszani, és akkor a „válogatás” koncepciója már kompromisszumokra kényszerül. Ezért inkább az elmúlt év legfontosabb (határon túli magyar) előadásainak seregszemléjeként határozhatjuk meg a kisvárdai fesztivált. Volt egy tervem, hogy egy tematikát választok a fesztiválnak, színházi kultúrák „interferenciájából” születő előadásokat állítva a középpontba. Szinte minden színházban fontos előadásokat rendeznek román, szerb, szlovák rendezők, koprodukciók születnek román–magyar, magyar–német, magyar–szerb társulatok között, ezek az alkotói együttműködések már megkerülhetetlenek a határon túli színházak esetében. Ebbe a koncepcióba egy román előadás is belefér volna, szívesen láttam volna itt a tehetséges bukaresti színészt, Marius Manolét. És a nyitó előadás a temesvári magyar és német színház koprodukciójában született Purcárete előadás, a Moliendo cafe lett volna... de most nem voltak meg ehhez a megfelelő körülmények.

Lehet, hogy tovább kéne finomítani a fesztivál nevét? Hiszen most magyar színházak fesztiválja...

A határon túli magyar színházak a lehető legtermészetesebb módon kapcsolódnak a régió színházi kultúráihoz, hidként működnek, minden nagy elméleti alapvetés nélkül, maga az élet, a „multikulturális” környezet szüli ezt. Ha a kisvárdai fesztivál róluk szól, a szereplő színházak magukban hordozzák ezt a dimenziót. Tükröződhet ez a fesztivál elnevezésében is, de leginkább akkor van erre szükség, ha ehhez erőteljes koncepció társul.

Hány előadást láttál?

Nem számoltam. Szeptemberben kaptam a felkérést a válogatásra, mint eddig a legtöbben, de előtte is minden lehetőséget megragadtam, hogy előadásokat nézzek, hiszen a Nemzeti Színházban is feladatom, hogy ebben a témában tájékozott legyek. Arra törekedtem, hogy minden színházba eljussak egyszer, lássam milyen a hangulat, hol tartanak. Sok előadást Budapesten láttam különböző helyszíneken, de volt olyan kolozsvári előadás például, amivel egy bukaresti fesztiválon találkoztam.

A műsorfüzet bevezetőjében azt írod, a színházakkal közösen döntöttétek el, hogy melyik előadásuk jöjjön a fesztiválra. Ez pontosan mit jelent?

Természetesen én tettem „ajánlatot”, és többnyire egyetértettünk abban, hogy melyik előadás tudná legjobban képviselni a színházat. Ha több ilyen volt, a fesztivál programjának változatossága, a fontos alkotók jelenléte vált szemponttá. Aztán amikor február végén megtudtuk, hogy a Művészetek Háza éppen felújítja a fesztivál ideje alatt, a fő kérdés az lett, hogy hál tudjuk eljátszani a kiválasztott előadásokat. Az eredeti „válogatás” lényeges része megtalálta a játszóhelyét, párról le kellett mondani, vagy megegyeztünk a színházzal egy másik előadásban. Így állt össze a program, végül május végén kiderült, hogy mégis tudunk játszani a Művészetek Háza színpadán, ekkor már nem tudtunk változtatni a kialakult menetrenden, csak a sportszarnokba tervezett előadásokat tettük át a színházterembe.

Volt olyan előadás, ami így végül is kimaradt?

Több is. Elsősorban a sepsiszentgyörgyi Meggyeskert, hiszen nagyon speciális teret igényel, de örülök, hogy a POSZT-on lehetőséget kapott ez az előadás. Székelyudvarhelyről Mănuțiu-rendezés jött volna (Szebb az élet halál után), egy gyönyörű rendezői vízió, amiben a társulat minden tagja kapott egy „etűdöt”. Az M-Stúdió eleve a Garcia Lorca háza című előadást ajánlotta, de nem fért be a Rákóczi stúdióba. Nem találtunk helyszínt off-programoknak, itt lenne a helye a Váróterem Projektnek, a Figura Űbűségének, ami a harminc éves évfordulóra készült a kolozsvári színvél koprodukción, és Bogdán Zsolt lenyűgöző versmondását is jó lett volna élvezni. Az újvidéki Csárdaskirálynőt és a marosvásárhelyi Figaro házasságát eredetileg szórakoztató off-programnak szántuk, de mivel kevés kísérő rendezvény lett, én azt javasoltam, legyen minden határon túli előadás versenyben (kivéve a délelőtti báb előadásokat).

Milyennek láttad a határon túli magyar színházak elmúlt évadát?

Ha egy szóba kellene sűríteni, azt mondanám: vakmerőnek! Olyan belső szabadsággal, nyitottsággal választanak témát, szöveget, alkotótársakat, mintha minden feltétel adott volna a legkorszerűbb színházcsinálásra. A legkisebb költségvetésből is meghívják a legnagyobb román rendezőt, semmiből is színvonalas fesztivált rendeznek, és sorolhatnám... És az eredmények őket igazolják! Úgy látom, hogy a határon túli magyar színházakban a lehető legtermészetesebb módon zajlott le a generációváltás, ez dinamikát adott a társulatoknak, fiatal színészek, rendezők és munkatársaik hozzák létre az előadások nagy részét. Ugyanakkor a magyar színházak szervesen beépültek a román, szerb, szlovák, ukrán színházi életbe, sőt a regionális együttműködések terén is élen járnak. Egy kiváló színházi lap, a Játéktér is megszületett, és része ennek a pezsgő színházi életnek. Szerintem egyre többen fognak hamarosan bekerülni a nemzetközi színházi vérkeringésbe...

Szűcs Katalin Ágnes

TANULMÁNYOK

- 2000 – Kulturális menedzseri képzés a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetem felsőfokú képzésén.
- 1996 – Diploma a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem Színházi Tanszékének dramaturgia szakán.
- 1986 – Diploma a temesvári Politechnikai Egyetem Építőmérnöki Karának civil- és ipari építészet szakán.
- 1981 – Érettségi Szatmárnémetiben 5. számú Ipari Liceum (ma Kölcsey Ferenc Kollégium) matematika-fizika osztályában.

MUNKAHELYEK

- 2013 júliustól a budapesti Nemzeti Színház dramaturgia
- 2008 januárjától a Csokonai Színház művészeti főtktára, pályázati felelős
- 2007 márciusától a debreceni Csokonai Színház pályázati felelős
- 2003-2004 a budapesti Országos Színház-történeti Múzeum és Intézet Kortárs Dráma Csoportjában a határon túli magyar színházak referense
- 1992-2008 – A Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulatának irodalmi tktára és dramaturgia
- 1990-92 – A szatmárnémeti Megyei Építészeti Tervezőintézet tervezőmérnöke
- 1986-89 – A maroshevízi Ipari Építő Vállalat gyakornok mérnöke

SZÍNHÁZI TEVÉKENYSÉG

Dramaturgiai munkák Szatmárnémetiben: Baum–Tamássy: Őz, a nagy varázsló, Sartre: Zárt tárgyalás, Novák-Tamkó: A mesélő kert, Ende: A pokoli puncs-pancs, Molière: Scapin furfangjai, Egressy Zoltán: Sóska, sültkrumpli, Szomorú: Györgyike, drága gyermek, Filippo: Belső hangok, Déry Tibor: Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról, Háy János: A Senák
Dramaturgiai munkák más színházaknál: Drizc: Dundo Maroje (Temesvári Csiky Gergely Színház, Rendező: Kövesdy István) Kiss Csaba: A dög (Kecskeméti Katona József Színház, Rendező: Pinczés István) Tamási Áron: Vitéz lélek (Gyulai Várszínház, Rendező: Eperjes Károly) Molnár Ferenc: Olympia (Csokonai Színház, Rendező: Mispál Attila) Krúdy Gyula: Boldogult úrfikoromban (Csokonai Színház, Rendező: Cserhalmi György) Színészként
• 1986-89 – A gyergyószentmiklósi Figura Kisérelti Színház tagja
• Szerepek: Rozamunda királyné (Jarry: Űbű király), Menyasszony (Lorca: Várnász).
• 1981-86 – A temesvári Thália egyetemi diákszínhátszó csoport tagja (színész).
• Előadóestje: Zuhanások (Hervey Gizella és Szilágyi Domokos verseiből).

Megéri megszokni

Gogol: Háztűznéző – Székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház

„Az ember menekül, egyre csak menekül. Önmaga elől, a társadalom elől, a rá leselkedő korlátok elől. Vágyik a boldogságra, de úgy tűnik, hiába hajszolja, mégsem kaphatja meg. A darab alcíme (Egészen valószínűtlen eset) utalás arra, hogy Gogol drámájában sokkal többről van szó, mint egy megszokott, biztos mederben kibontakozó párkereső történetről. A hétköznapiság hátterében dilemmák sorakoznak, melyek azt feszegetik: az egyén szabadsága vagy a párunk megtalálása a fontosabb egy emberi élet során? A saját, egyéni boldogságunk vagy az egymásra találás mámora előbbre való? Mit is jelent valójában megházasodni, azaz örökre elkötelezni magunkat egyetlen ember mellett? Ehhez hasonló kérdéseket boncolgat a Háztűznéző, sok olyan más problémával és témával együtt, amelyek a boldogságkeresés egyéni és mégis társas kalandjáról szólnak.” Ilyeneket lát a rendező Gogol Háztűznézőjében.

Zakariás Zalán egyszer már meglepett itt Kisvárdán darabértelmezésével. Amikor állítása szerint a Portugálban a székelyföldi kis falvak nyomorúságára ismert. Abban az előadásban akkor szerintem nem használt a darabnak ez az értelmezés. Kivette belőle a lényegét, a hős menekülését az unalmas, érdektelen, lapos, minden költőiséget nélkülöző, haszonelvű jólétekből. Most Gogol Háztűznézőjének a lényegét is máshol kerestem volna. Nekem a Goncsarov regényében száz oldalon keresztül ágyban fetrengő Oblomov, illetve Dobrojlubov ennek kapcsán írt tanulmánya, aztán Turgenyev Ászja című novellája és Csernisevszkij Orosz ember találkán című esszéje nyomán az orosz felesleges ember fatális tehetetlenkedése jut az eszembe a darabról. Ha pedig magyar párhuzamot keresek, legfőjebb a birtokukat elkártyázó dzsentrikre tudok gondolni, akik viszont nagyon is szívesen házasodnának, természetesen gazdag hozomány reményében. Ennek néhány szép példájával szolgál Mikszáth.

Antal D. Csaba és Barabás Árpád

Persze attól, hogy nekem magamtól nem jutna eszembe, még tényleg szólhat mindarról is a darab, amit a rendezői ajánlás tartalmaz. Sőt, ha jobban utánagondolok, valóban megtalálni is vélem benne ezeket az általánosabb, lelki problémákat is. Érdeklődéssel, sőt izgalommal vártam hát, hogy az előadás meggyőzőn, a szövegben tényleg mindez nemcsak benne van, de kibontható, színpadra is tehető, és ezt igazolja is.

Am mit látok? Először is a külsőségek modernizálását. Rikító mai ruhákat, mobiltelefonokat, videót. Ezzel együtt rikító harsány komédiázást. A legvisszafogottabb még Csiki Csaba díszlete: a piros pöttyökkel díszített leánylakás, hátsó falán a végül sorsdöntő szerepet játszó ablakkal. Kérdés, valóban közelebb kerülünk-e mindettől a darabhoz, illetve a darabban tárgyalt életproblémákhoz. Vagy megfordítva: közelebb kerülnek-e hozzánk a problémák, eszünkbe juttatja-e azokat az előadás?

Igazából nem nagyon hiszem. Viszont mulatni lehet a produkciót nézve, bár szokni kell a stílust. De végül is rá lehet hangolódni. Tulajdonképpen valamennyi rendezői ötletre rákérdezhetnék Sztjepan bűvészkedéseitől a szobalány megduplázásáig, hogy vajon mi az értelme, célja, és nem lelném a választ. A koreografált mozgásokról, szinte táncbetétekről már nem is beszélve. De idővel beljük lehet feledkezni. Élvezhetők, ha nem keressük az értelmüket.

Így van ez a színészi játékuk is. Megéri megszokni. Ha a stílust elfogadom, (beletörődöm?), megszépül minden, ami kezdetben zavart, amit fölösleges szélsőségeknek éreztem. Különösen erős hatást tehet Barabás Árpád punk ördögre vett Kocskajovja, Nagy Csongor Zsolt érdekesen kiszínezett Zsevakinja, Tóth Árpád különös, de talán éppen ettől gogoli szolgája, László Kata fura mozgású házasságszerző asszonya. Mzei Gabriellába viszont nem könnyű belelátni az eladó leányka gyermeteg lelkesekjét. Antal D. Csaba igyekvően tehetetlenkedik a nőülés gondjával reménytelenül küszködő főhős szerepében, a szökés előtti végső elbizonytalanodása szép és meggyőző.

Kiegyensúlyozott sokszólamúság

Futótűz – Temesvári Csiky Gergely Színház

Nagyon fontos előadás a temesvári *Futótűz*, egyike a közelmúlt legfontosabbjainak. Így éreztem fél éve a Thália színházi vendégjáték után, és így érzem most is, a kisvárdai fellépést követően. Pedig ma este nem volt takarás, láttuk, ahogyan a gyorsan (filmszerűen) pergő képekbe megérkeznek, beállnak a színészek, hogy plasztikus kóffala oldotta fel a vetített képek határozott kontúrait, hogy térbe kerüljön, ami emlékeim szerint árnyjáték volt, és hallottuk, hogy a szabadtéren emelt hangon kellett beszélni a legbensőségesebb jelenetekben is.

Molnos András Csaba és Tokai Andrea

drámának minden szólamát kihalljuk Radu-Alexandru Nica polifonikus rendezésében. Megszólal a nyomozás, a krimi, a modern elméleti matematika motívuma, megszólalnak az ismeretelméleti, nyelvfilozófiai gondolatok, a kultúrák ütközésének témája, közben egy megrendítő emberi történet szerelemről, barátságról, infernális gyűlöletről és végtelen elfogadásról.

Számos ihletett alkotói döntés tette lehetővé ezt a kiegyensúlyozott sokszólamúságot. Kezdjük a mis en scène-val, és zárjuk a színészettel. Nagyszerű Irina Moscu díszlete, a körben forgó modern geometrikus betonfal, ahol magától értetődően jelennek meg a jelenkori gazdag Kanadában játszódó jelenetek éppúgy, mint a libanoni hegyvidék falvainak vagy menekülttáborok és börtönök történései. Így aztán lehetővé válik, hogy a különböző idősíkok és helyek eseményei filmszerű vágásokkal, áttűnésekkel egymásba forduljanak, szimultán megjelenjenek. Átszövi a jelent a (közel) múlt, ahogy a valóságban is, ha nem veszünk is róla tudomást. A jó díszlet a játék során folyamatosan tárja fel titkait, mutatja meg lehetőségeit és segíti a játékot s a befogadást. A hibátlan ritmusú előadásban végig jelen vannak a hangok, zörejek, effektek, zenék a csend, a hallgatás ellenpontjaként. Ezzel már félig-meddig át is térünk a színészi munkára. Mert ennek az imponáló ritmikai szerkezetnek a működtetése nemcsak rendezői erény, hanem a nagyon tudatos, magasrendűen „fegyelmezett” társulati munka diadala is.

Ihletett döntések sora adta ki a szereposztást. Jelentésszerűek a legelemibb érzéki hatásként mutatják az egyes figurák, sorsok, helyzetek közötti azonosságot és különbséget. Remek, hogy három színész nő formálja meg a gyereklány (Lőrinc Rita), a felnőtt nő (Magyari Etelka) és az érett, megtört asszony (Tokai Andrea) Nawal Marwant. Mintha nem is lehetne másképpen. A dráma nők története, akik áldozatai egy megmagyarázhatatlan háborúnak. Nők, asszonyok, akik leginkább megszenvedik a háborút gyermekeikkel, és akiknek életerejé szembeszegül a pusztítással. Visszatérve az első és meghatározó „ihletett döntéshez” (a darabválasztáshoz), csak olyan társulat képes érvényesen megszólaltatni Wajdi Muawad modern mítoszt, ahol ilyen erős, elszánt és tehetséges színésznők vannak. Kevés színházban találni az öt nagy női szerepre méltó színésznőt, mert Nawalé mellett az anyja múltját, saját gyökereit kutató Jeanne (Éder Enikő) és a Nawal társául szegődő Sawda (Borbély B. Emília) is „megúszhatatlan” nagy szerep.

Szólni kell még arról is, hogy a sok kítűnő alakítás mellett van egy egészen rendkívüli. Tokai Andrea elképesztő drámái erővel és hitellel fejezi ki a kifejezhetetlent, mutatja meg a felfoghatatlant: az anyát, aki végleg elnémul, amikor megérti, hogy fia – akit elszakítottak tőle, s akit egész életében keres, mert megígérte neki, hogy mindig szeretni és óvni fogja – és kínzója, „hóhéra” – aki őt megerőszkolta, akit teljes szívéből gyűlöl – ugyanaz az ember.

Mai program:**10:30 SZAKMAI KLUB**

Beszélgetés a Háztűznésző c.
előadásról – 10:30

Beszélgetés a Futótűz c.
előadásról – 11:30

Polgármesteri Hivatal,
Konferenciaközpont

16.30 KAMPF

Sepsiszentgyörgyi M Stúdió

Rendező-koreográfus:

Fehér Ferenc

Rákóczi Stúdió

18.00 Caragiale:**AZ ELVESZETT LEVÉL**

Szatmárnémeti Északi

Színház Harag György

Társulata

Rendező: Sorin Militaru m. v.

Művészetek Háza

21.00 Leo Stein–Jenbach

Béla–Kálmán Imre:

CSÁRDÁSKIRÁLYNŐ

Újvidéki Színház

Rendező: Táborosi Margaréta

Várszínpad

kisvárdai lapok

A Magyar Színházak

XXVII. Kisvárdai

Fesztiváljának

napilapja

Szerkesztő:

Szűcs Katalin Ágnes

Fotó:

Szebeni Szabó Róbert

Nyomdai előkészítés:

Fnor Reklámgrafika Kft.

Nyomdai kivitelezés:

Imi Print Nyomda

Felélős kiadó: **Nyakó Béla**

ISSN 1587-8325

www.kisvarda.sinzhaz.hu

dr. Seszták Miklós nemzeti fejlesztési miniszter a megnyitón

Az előtérben Spolarics Andrea színművész, a zsűri tagja és Leleszi Tibor, Kisvárdai polgármestere

Elkezdődött...

A Magyar Színházak

XXVII. Kisvárdai

Fesztiváljának támogatói:

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

KISVÁRDAI VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

Nemzeti Kulturális Alap

